

ANALIZA BILANSA

Dodatak „Narodnom Blagostanju“

БРОЈ 32

БЕОГРАД, 6. АВГУСТ 1938.

ГОДИНА X

Sadržaj:

Задружна господарска банка д.д., Љубљана
Дубровачка трговачка банка у Дубровнику
Паробродарско акционарско друштво »Oceania«, Beograd

ЗАДРУЖНА ГОСПОДАРСКА БАНКА Д.Д., ЉУБЉАНА

Често се појављује мишљење да је Задружна господарска банка матица словеначког задругарства. То није сасвим тачно. Претежна већина словеначких задруга организована је и учлањена у „Задружној звези“, која је њихова права матица. Задружна господарска банка је благајна односно новчана централа задруга учлањених у „Задружној звези“. Ова последња ју је 1920 г. и основала. Поједине задруге које не могу пласирати вишкове прикупљених улога међу властите задругаре полажу их на текући рачун Задружној господарској банци. А оне задруге чије су потребе за капиталом веће од прилива улога траже и у нормалним приликама добијају кредит код ње.

Задружна господарска банка има знатан број пословних пријатеља и изван задругарских организација, у свим привредним редовима. Даље треба приметити да она није ограничила своју делатност само на Словеначку, већ има своје филијале и у другим крајевима — у Новом Саду и Сплиту, поред оних на Бледу, у Крању и Марибору. За време банкарске кризе укинута су филијале у Сомбору, Ђакову, Шибенику, Цељу и Кочевљу. Све до банкарске кризе извозила је Словеначка знатне капитале у друге крајеве државе, добијајући за њих далеко повољније укамаћење него што се могло постићи у самој Словеначкој. У том погледу играле су врло важну улогу и поменуте филијале Задружне господарске банке.

До избијања банкарске кризе развитак Задружне господарске банке био је управо сјајан. Иако са малом главницом (12 милиона динара), ипак је она била успела да закључи десету годину свог постојања — 1930 — са обртним капиталом од скоро 550 милиона динара. После су наишле тешкоће сличне онима с којима су се морали борити и готово сви остали наши новчани заводи. После избијања банкарске кризе задруге, — пословни пријатељи Задружне господарске банке — повукле су своје вишкове који су им требали за удовољење сопствених улагача. Задружна господарска банка је без икакве заштите одолевала скоро три године свима тешкоћама и исплатила је за то време својим улагачима и повериоцима, урачунавши и камату, око 265 милиона динара. Тиме је пружила леп доказ о својој мобилности и о високом ликвидитету њене активе.

За 1934 годину Банка је дала биланс који показује њено пречишћено стање после извршене реконструкције. Сама санација извршена је на следећи начин: 40% старих улога и потраживања поверилаца претворено је у специјални фонд који је тиме достигао висину од 92,5 милиона; 90% старе главнице је отписано, а „Задружна звезда“ је преузела нове приоритетне акције у износу од 18,8 милиона; за покриће сумњивих потраживања употребљени су, поред банчаних резервних фондова од 6,22 милиона и годишњег добитка, књиговодствени добици који су настали смањењем главнице (10,8 милиона) и валоризацијом непокретности (око 5 милиона). Биланси за 1935, 1936 и прошлу годину показују нам да је санација наишла на разумевање

код банчаних улагача и поверилаца. Велико поверење које је Задружна господарска банка раније уживала остало је неокрњено. Иако се ликвидација старог пословања врши прилично брзим темпом, ипак је већ од 1935 прилив „нових“ средстава јачи од одлива „старих“. Збир биланса постепено опет расте, а повећавају се и приходи.

До краја 1936 Банка је у смислу Уредбе исплаћивала само аконтације на старе улоге, за оправдане нужне потребе улагача, а већи износи су употребљени за исплату реесконта и других обавеза на које се је морала плаћати већа каматна стопа. Банка је с крајњом обзирношћу поступала и према својим дужницима. У току прошле године она је ипак успела да реализује и неколико кредитних већих ангажмана, тако да је могла да повећа исплате улагачима и повериоцима. У погледу отплата дужника положај се и иначе поправља. Благодарећи побољшању општих привредних прилика постала су наплата и нека потраживања која су у своје време отписана као сасвим сумњива. С обзиром на то Банка је почетком марта о. г. ослободила све старе улоге на књижице и по текућим рачунима до 10 хиљ. дин., а свима улагачима и повериоцима стављена је на расположење и цела доспела камата. Повериоцима специјалног резервног фонда који су потраживали мање од 2.000 дин. исплаћена су њихова потраживања у целости, а осталим сопственицима тог фонда исплаћује се квота од 3%, док им се даља квота од 3% преноси са бескаматног специјалног резервног фонда на њихове старе уложне књижице односно текуће рачуне. На тај начин специјални резервни фонд се смањује са првобитних 92,5 на 86,7 милиона динара.

Биланси за последње четири године овако изгледају:

Рачун изравњања					
Активна	Старо посл.	1934.	1935.	1936.	1937.
у хиљадама динара					
Готовина		3.708	1.794	3.673	3.161
Ефекти сопствени		19.213	21.420	25.814	29.324
Ефекти пенз. фонда		239	239	239	196
Менице		62.369	58.866	21.872	19.325
Дужници		115.771	115.895	147.010	127.936
Дужн. спец. рез. фонда		92.508	92.508	92.508	90.136
Конзорциј. послови		16.832	4.639	4.727	6.704
Инвентар		69			пет динара
Непокретности		9.637	9.444	9.251	9.058
Остала актива		4.597	5.406	3.907	5.948
Активна — ново посл.					
Готовина		5.975	5.515	4.416	6.634
Ефекти		—	—	—	3.652
Менице		90	1.672	4.476	8.074
Дужници		25	4.388	8.584	18.030
Остала актива		152	2	169	13
Пасивна — старо посл.					
Главница		1.200	1.200	1.200	1.200
Приоритетна главница		18.800	18.800	18.800	18.800
Резервни фонд		—	—	93	196
Фонд курсне разлике		1.000	3.303	4.720	7.144

Спец. резервни фонд	92.508	92.508	92.508	92.508
Пензионни фонд	1.372	1.242	1.113	1.048
Улози на књижице	48.113	45.763	42.596	41.955
Улози по тек. рач.	70.522	70.631	68.629	61.962
Повериоци	78.514	60.296	60.263	43.208
Реесконт	7.644	5.305	3.766	3.525
Преносне позиције	322	134	2.458	425
Остала пасива	4.500	9.539	11.500	16.304
Добитак	595	1.778	2.043	3.660

Пасива — ново посл.

Улози на књиж.	25	884	3.895	9.209
Улози по тек. рач.	3.697	6.421	4.157	10.394
Повериоци	1.610	3.528	8.408	16.168
Остала пасива	765	403	494	484
Збир биланса	331.187	321.789	326.646	328.191

У току прошле године „нова” средства су повећана са 16,95 на 36,25 милиона, што значи да су више него удвојстручена. Упоредо с тим показују знатан пораст и „нови” пласмани. Дужници из новог пословања износе преко 18 милиона, менице преко 8 милиона, а готовина 6,63 милиона. Прошле године јавила се у активи новог пословања и једна нова позиција — ефекти, који су билансирани са 3,65 милиона. Лепи развитак новог пословања пружио је Задружној господарској банци могућност да опет подељује знатне кредите привреди. Сви њени нови пласмани су потпуно ликвидни и сигурни.

Збир „старог” пословања који је у пречишћеном билансу за 1934 био исказан са 325 милиона пао је до краја 1936 на 309,7 милиона, а у току прошле године смањен је за даљих 17,75 мил. дин., на 291,9 милиона. Ако се узму у обзир капитализирана камата и повећање банчаних фондова, видеће се да су досадашње исплате улагачима и повериоцима биле знатно веће. Само у току прошле године оне су износиле не 17,75 милиона него 30 милиона динара. Улози на књижице и по текућим рачунима смањени су са 111,2 милиона крајем 1936 на 103,9 милиона у 1937, а повериоци су у истом раздобљу редуцирани са 60 на 43 милиона динара. У активи видимо да су дужници пали са 147 милиона у 1936 на 127,9 мил. дин. у прошлој години. Менице су такође за око 2,5 милиона мање и износе још 19,3 милиона. Насупрот томе рачун ефеката је и прошле године повећан делом због добитка на курсној разлици (2,42 милиона), а делом због тога што су у тај портфељ унете и 3% облигације, примљене од Аграрне банке аконто предатих јој земљорадничких меница. Добитак на курсној разлици унет је, као и ранијих година, у фонд курсне разлике, који износи 7,14 мил. према равно 1 мил. дин. крајем 1934.

Ево банчиног рачуна губитка и добитка:

Расходи	1934.	1935.	1936.	1937.
	у хиљадама динара			
Камата-пасивна	9.429	4.582	4.602	6.023
Плате	2.621	2.240	2.282	2.349
Социјално осигурање	359	308	308	315
Управни трошкови	1.093	854	1.064	1.101
Порези и таксе	518	522	503	477
Отпис инвент. и непокр.	—	261	193	193
Курсна разл. ефеката	2.547	—	—	—
Отпис ненапл. потр.	49	—	—	309
Резерва за сумњ. потр.	4.136	5.000	1.191	944
Чисти добитак	595	1.778	2.043	3.660
Приходи				
Пренос добити	—	595	937	251
Камата-активна	15.314	11.831	7.948	11.473
Провизије	3.939	876	1.062	1.402
Од ефеката	1.769	1.823	1.824	1.840
Од непокретности	324	420	415	404
Збир прихода	21.346	14.545	12.186	15.371

Упркос знатно живљем пословању лични издаци и општи режијски трошкови у 1937 нису били готово ништа

већи од оних из 1936 или 1935 године. На страни расхода видимо да је једино пасивна камата за 1,4 милиона већа од оне у 1936. Међутим, приход од провизије био је у 1937 за 340 хиљ., а онај од камате за 3,52 милиона већи него у претходној години. Велико повећање прихода од камате је једним делом последица боље запослености расположивих средстава, а делом је у вези с обрачуном потраживања од земљорадника предатих Аграрној банци. Чисти добитак за 1937, заједно са преносом од 251 хиљ. из претходне године, исказан је са 3,66 милиона. Томе треба додати добитак на курсној разлици од 2,42 милиона, који је унет непосредно у орговарајући фонд, тако да укупни добитак, после отписа од 309 хиљ. за сумњива потраживања и дотације од 944 хиљ. резерви за сумњива потраживања, достиже висину од округло 6 милиона. То одговара 30%-тном укамаћењу главнице. Као што се види, резултат прошлогодишњег пословања био је у сваком погледу ванредно повољан. И индустријска предузећа у којима Банка учествује закључила су прошлу годину са потпуно задовољавајућим резултатима.

Од чистог добитка употребљено је за дотацију фонду курсне разлике 2 мил. 424 хиљ., за дотацију редовном резервном фонду 183 хиљ., за 4% дивиденду на приоритетне акције 752 хиљ., за исплату сопственицима специјалног резервног фонда 2 мил. 492 хиљ., а остатак од 233 хиљ. дин. пренет је на нови рачун.

У управном одбору Задружне господарске банке су г. г.: Д-р Јожа Басај (претседник), д-р Јосип Воршић и д-р Јосип Дермастиа (потпретседници), д-р Јакоб Мохоорић, Франц Храстељ, д-р Франц Шаубах, Матко Цурк и Конрад Гологранц. У надзорном одбору се налазе господа: Богомил Ремец (претседник), Јосип Бургар, д-р Станислав Житко, Мартин Стебловник и Макс Цукала. Чланови дирекције су г. г.: д-р Иван Солокар (генерални директор), д-р Јошко Јанеж, Антон Кончан и Франц Ерце. Комесари су господа д-р Иво Чесник и д-р Алојзиј Гуштин.

ДУБРОВАЧКА ТРГОВАЧКА БАНКА У ДУБРОВНИКУ

Из досадашњих анализа биланса, а нарочито из оне за 1936 г., која је објављена у бр. 43 од 23 октобра пр. г., нашим читаоцима је познат случај Дубровачке трговачке банке. Од 1930 до краја 1933 њен обртни капитал био је пао за 77,7 на 38,0 мил. дин. То значи да је и банчина ликвидност у то време морала бити необично велика, јер ни за знатно већу банку не би била мала ствар исплатити за тако кратко време око 40 мил. дин. туђих средстава. У августу 1933 банка је затражила заштиту, иако је ликвидност њене активе била и после тога још толика, да је могла без тешкоћа да исплати својим улагачима и повериоцима још десетак милиона. Међутим, поред осталих првокласних пласмана, приликом избијања банкарске кризе у 1931 години она је имала и један сток хартија од вредности од преко 15 мил. дин., од чега је велик део у Блеровим и Селигмановим обвезницама, купљеним на основу дозволе Министарства финансија у току 1929 и 1930 године.

Једино због поменутих државних акција од вредности банка је и затражила заштиту, пошто се исте нису могле ни заложити ни продати, јер нису биле нострификоване. Од 1932 банка није могла да наплати ни доспеле купоне. Што је најинтересантније, то је чињеница да је она благовремено затражила потребну нострификацију својих обвезница. Међутим, иако је банка код овог посла поступала најскрупулозније и по свима важећим прописима, ипак је њена молба за нострификацију остала нерешена пуне три године, све до 1935. Као што је познато, те године је одлуком Министарског савета нострификација обвезница обустављена, па је тада накнадно одбијена и Дубровачкој трговачкој банци. Тиме је тешко повређено и банчино на закону основано право и учињена је велика неправда и њој

и њеним улагачима и повериоцима, од којих су многи сиромашни исељеници и поморци.

Питање банчних обвезница је још и данас отворено. Свесна свог права и убеђена у правичност свог тражења, банка се је обраћала и Државном савету, који је нашао да је она поступила савршено исправно. Ми ни најмање ни сумњамо у повољно решење, које ће банци омогућити да одмах напусти заштиту и да приђе нормалном раду и пословању. Међутим, чудимо се спорости поступка и одуговлачењу. Ситуација је јасна. Банка је стриктно испунила све услове који су законима били прописани, и не тражи ништа друго осим правичности и једнакости третирања имајалаца поменутих обвезница. С обзиром на то нема никаквог разлога нити за одбијање банчних правичних захтева, нити за одуговлачење, па се мора наћи начин и могућност да се ово питање што пре приведе једино исправном завршетку.

Иначе, Дубровачка трговачка банка је најстарија дубровачка новчана установа. Основана је пре 37 година. До недавног оснивања филијале наше новчаничне банке у Дубровнику, Дубровака трговачка банка је на опште задовољство пуних 12 година водила Агенцију Народне банке Краљевине Југославије. То је такође један доказ великог угледа и рењеа који она ужива. Банка подржава уске и срдачне везе и са поморством Дубровника, а нарочито са Дубровачком пловидбом.

Активa	1934.	1935.	1936.	1937.
	у хиљадама динара			
Благајна	679	704	276	585
Ефекти и валуте	7.707	5.149	4.126	4.164
Дужници	29.937	33.089	27.490	27.295
Непокретности	726	726	726	726
Пасива				
Главница	2.500	2.500	2.500	2.500
Резервни фонд	2.525	2.525	2.525	2.525
Фонд за дубиозе	—	—	—	250
Фонд курс. разл.	—	—	—	220
Повериоци	21.547	21.270	16.478	15.637
Уложне књижице	12.316	13.208	10.731	11.010
Чисти добитак	161	165	384	627
Збир биланса	39.049	39.668	32.618	32.770
Расходи				
Камата	545	434	260	235
Упр. трошкови	453	424	436	443
Порези	78	77	115	102
Отпис	826	999	989	—
Дотац. фондовима	—	—	—	470
Чисти добитак	161	165	384	627
Приходи				
Пренос добити	75	161	165	383
Камата и пров.	1.988	1.939	2.019	1.494
Збир прих. или расх.	2.063	2.100	2.184	1.877

Од 1930 до краја 1936 није било никаквих промена код сопствених средстава, која су се састојала из главнице од 2,5 мил. и резервног фонда од 2 мил. 525 хиљ. Крајем прошле године дотирано је фонду за дубиозе 250 хиљ. и фонду курсне разл. 220 хиљ. дин. Улози и повериоци, који су крајем 1930 износили равно 72 мил. дин., исказани су у 1937 са 26,6 мил. Од тога отпада само 20,6 мил. на улоге и повериоце из старог пословања. То значи да је банка од почетка банкарске кризе до краја прошле године, не рачунајући камату, исплатила 52 мил. дин. туђих средстава. Половину тог износа платила је већ у 1931 год. Према томе њена ликвидност је била збиља ванредна.

У билансној активи постоје само четири позиције. „Дужници” су редуцирани са 58,8 мил. у 1930 на 27,3 мил. крајем 1937. Позиција „Ефекти и валуте” смањена је од 1930 до 1937 са 14,7 на 4,1 мил. Смањење износи 10,6 мил., од чега отпада преко 50% на курсне разлике које су отписане — из годишњих зарада. Банчине непокретности иска-

зане су непромењено са 726 хиљ. дин., а готовина износи 585 хиљ. према 276 хиљ. у 1936 и 3,44 мил. крајем 1930 године.

Ако из горњих сумарних података издвојимо цифре које се односе на „Ново пословање”, добијамо следећу слику:

Активa	31-XII-1937		Пасива
	495	Повериоци	
Благајна	495	Повериоци	5.233
Девизе и валуте	50	Улози	312
Ефекти	25	Разна пасива	315
Дужници	5.790	Збир	6.360

Као што се види, развитак новог пословања је сасвим задовољавајући.

Приходи од камата и провизија износе укупно 1,5 мил., а пасивна камата заједно са управним трошковима и порезима — 780 хиљ. дин. Од пословног вишка је употребљено 470 хиљ. за дотације фондовима. Чисти добитак, који је са преносом из ранијих година достигао висину од 627 хиљ. дин., опет је пренет на нови рачун.

У управном одбору Дубровачке трговачке банке била су господа: Фредерико Главић (претседник), Томо Главић, Јосип Ловрић, поч. кап. Вицко Милош, кап. Иво Папи. У надзорном одбору су г.г.: Гашо Далоре, Лале Н. Зубер, д-р Карло Дешковић, Стијепо Свилокос и Владимир Белајев. Директор банке је г. Иво Бараћ.

BRODARSKO AKCIONARSKO DRUŠTVO »OCEANIA«, BEOGRAD

Početak aprila prošle godine navršilo se je 20 godina od osnivanja »Oceanije«. Njena konstituirajuća skupština održana je 3 aprila 1937 godine u prostorijama Živnostenske banke u Beču. Prve godine u životu ovog društva bile su zbog rata i posleratnih neprilika neobično teške. Tek posle 20 novembra 1923, tj. posle dana kada je »Oceania« u trgovačkom registru u Beogradu i formalno protokolisana kao jugoslovensko društvo sa sedištem u Beogradu, prilike su se počele sređivati. Kroz dugo vreme pre toga bio je veliki deo društvenog plovnog parka rekviriran od strane Italije, tako da je društvo u prvim godinama svog opstanka, dok je inače postojala mogućnost za dobre zarade, bilo primorano da se bori s ogromnim teškoćama. Posle 1923 nastala je slabija konjunktura za parobrodarska društva, ali je »Oceania« od tada ipak gotovo stalno napredovala, blagodareći energičnom i smišljenom radu njenih vodećih ličnosti. Ona je danas jedno od vodećih parobrodarskih društava.

»Oceania« raspolaže danas sa 12 velikih parobroda sa ukupno 61.700 tona nosivosti. U cilju intenzifikacije redovnih pruga koje podržava ona je, pored toga, uzela u najam još 4 parobroda a od slučaja do slučaja uzima u najam druge parobrode za pojedina putovanja. U toku 1937 njeni parobrodi su izvršili 67 putovanja, što znači da je prosečno svakog petog dana imala po jednu lađu na polasku iz domaćih luka za inostranstvo. Iako je slobodna plovidba poslednjih godina pružala znatno povoljnije uslove zaposlenja, ipak je »Oceania« sa svim svojim brodovima radila isključivo na redovnim prugama iz domaćih luka za inostranstvo, što znači da se ona u potpunosti stavila u službu naše izvozne trgovine.

Ogromni značaj koji ima »Oceania« u našoj privredi pokazuju nam i sledeći podaci. Njeni parobrodi prevalili su u 1937 put od 380.692 milje prema 296.775 morskih milja u prethodnoj godini. Ona je svojim plovnim parkom prošle godine prevezla 545 hiljada tona razne robe odnosno m³ drva (prema 394 hilj. u 1936 i 340 hilj. tona u 1935). Od toga otpada na izvoz iz domaćih luka oko 290 hilj. tona (za 56 hilj. tona više nego u 1936, ili za 90 hilj. tona više nego u 1935 odnosno za oko 130 hilj tona više nego u 1934 godini). To znači, da je njenim parobrodima u toku prošle godine otišlo oko 18% našeg celokupnog izvoza pomorskim putem, ili

48,5% onog koji je prevezen za inostranstvo parobrodima jugoslovenske zastave.

»Oceania« podržava 3 redovne pruge za Zapadni bazen Sredozemnog Mora, za Maroko i Kanarska ostrva, za koje prima državnu subvenciju. U toku prošle godine društvo je na ovim prugama izvršilo 35 putovanja. Razume se da je s obzirom na građanski rat u Španiji i gubitak španskog tržišta, ova grana društvenog poslovanja teško pogodena, ali postoji opravdana nada da će posle završetka građanskog rata u Španiji opet zauzeti važno mesto u našem izvozu. I mimo ugovornih obaveza i bez ikakvog državnog doprinosa »Oceania« podržava redovnu prugu iz domaćih luka za Englesku i Severnu Evropu (London, Anvers, Amsterdam, Rotterdam i Hamburg). Pošto nema nikakvih ugovornih obaveza u pogledu održavanja ove pruge, društvo je moglo, umesto na ovoj pruži, svoje parobrode unosnije zaposliti u slobodnoj plovidbi. Smatrajući da je njegov prvenstveni zadatak da svojom službom pomaže naš izvoz, društvo to nije učinilo, već je tu prugu ne samo podržavalo kao i ranijih godina, nego je njenu frekvenciju i povećalo, tako da su njeni parobrodi u toku 1937 na ovoj pruži izvršili 32 putovanja prema 24 putovanja u prethodnoj i 10 u 1935 godini. Bilo bi potrebno da merodavni faktori konačno uvide važnost ove pruge i da društvu odobre odgovarajuću pripomoć. Naime, prvenstveno ovoj pruži treba zahvaliti za povećanje našeg izvoza za Severnu Evropu i Englesku, a njeno održavanje je za društvo skopčano s velikim žrtvama. Društvu bi trebalo dati subvenciju i za jednu novu prugu za zapadnu obalu Engleske (Liverpool i Mančester), jer su strana društva, koja su ranije održavala ovu vezu, znatno smanjila broj putovanja iz naših pristaništa i odnosni brodarski prostor za ukrcavanje naših produkata. Zbog nedostajanja pruge za Zapadnu Englesku naš izvoz je mnogo trpeo.

Evo glavnih bilansnih pozicija »Oceanije« za poslednje četiri godine:

Račun izravnjanja				
Aktiva	1934	1935	1936	1937
	u hiljadama dinara			
Parobrodi	28.350	29.455	37.590	48.590
Blagajna	74	83	43	85
Hartije od vrednosti	2.511	2.142	2.141	2.155
Zaliha uglja	340	458	242	466
Dužnici	10.413	12.274	7.233	6.994
Pasiva				
Glavnica	15.000	15.000	15.000	15.000
Rezervni fond	—	73	138	316
Račun amortizacije	12.821	13.608	14.569	16.449
Račun osiguranja	319	319	400	2.650
Fond Hektora Polića	62	65	68	105
Poverioci i banke	12.069	13.689	14.891	16.774
Dobit	1.459	1.617	2.183	6.996
Zbir bilansa	41.688	44.441	47.250	58.290

Račun gubitka i dobitka				
Rashodi	1934	1935	1936	1937
Izdaci plovidbe	28.214	37.628	45.996	65.845
Kamata	652	808	894	1.060
Račun amortizacije	1.321	1.502	1.963	1.879
Dobit	1.459	1.617	2.183	6.996
Prihodi				
Prenos dobiti	—	316	401	130
Prihodi poslovanja	31.646	41.240	50.636	75.650
Zbir prihoda-rashoda	31.646	41.565	51.037	37.780

Za pokriće gubitaka koji su se javili u godinama krize upotrebljeni su u toku 1934 rezervni fond od 1 milion dinara, zatim 4 miliona iz amortizacionog fonda i 5 miliona dobivenih smanjenjem glavnice sa 20 na 15 miliona dinara. Na poslednjoj glavnoj skupštini »Oceanije« doneta je odluka da se društvena glavnica putem novih uplata povisi na 30 mili-

ona dinara. U pasivi vidimo dalje da fond amortizacije iznosi 16,45 mil. S obzirom na to da su parobrodi bilansirani sa 48,6 miliona, vidi se da ih fond amortizacije pokriva sa oko 33%. Kad se izvrši predviđeno povećanje glavnice na 30 miliona, parobrodi će biti u celosti pokriveni sopstvenim sredstvima. U odnosu na prethodnu godinu fond amortizacije je povećan za 1,88 miliona. Povećanje rezervnog fonda sa 138 hilj. u 1936 na 316 hilj. u 1937 je posledica dotacije iz dobitka za 1936 godinu. U fond osiguranja uneto je 250 hilj. iz dobitka za 1936 i 2 miliona iz redovnih prihoda iz prošle godine. Ova vanredna dotacija fondu osiguranja bila je potrebna zbog šteta koje su se pojavile, a još nisu rešene. Poverioci i banke iskazani su sa 16,77 miliona, za oko 2 miliona dinara više nego u prethodnoj godini.

U aktivi vidimo da je bilansna vrednost parobroda povećana za ravno 11 mil., sa 37,59 miliona u 1936 na 48,59 mil. din. krajem 1937. To je posledica nabavke novog parobroda »Sušak« od 6.560 tona, koji je kupljen u decembru 1937 i spada među najmodernije parobrode naše trgovačke mornarice. U januaru 1938 društvo je nabavilo još jedan parobrod, »Unu«, od 2.300 tona nosivosti. Inače, u toku 1936 nabavljeni su »Plavnik« od 3.780 tona nosivosti, »Dunav« od 7.780 tona i »Dinara« od 5.500 tona, a u 1935 godini »Bor« i »Vid« od po 6.500 tona nosivosti. Kao što se vidi, društvo obnavlja i povećava svoj plovni park sa mnogo energije. Sa zadovoljstvom ističemo da su svi parobrodi »Oceanije« zadržali najvišu klasu Lloyd's Registra. Izuzevši pomenuto povećanje bilansne vrednosti parobroda, u aktivi nije bilo prošle godine značajnijih promena.

Bruto prihod u 1937 bio je za oko 50% odnosno za 25 miliona dinara veći nego u prethodnoj godini. To je posledica pojačanog prometa i poboljšanja na tržištu pomorskih vozarina. Međutim, pokazalo se da ovo poboljšanje, na žalost, nije trajno. Krajem 1937 i početkom 1938 vozarine su opet naglo pale, dok se troškovi plovidbe i dalje povećavaju. Troškovi plovidbe kod »Oceanije« u 1937 godini iznosili su 65,8 miliona, skoro za 20 miliona više nego u prethodnoj godini. Društvo je i prošle godine nastojalo da u granicama mogućnosti poboljša položaj brodske posade, pa je u dva maha povećavalo plate. U toku prošle godine proširena je, pored toga, na sve članove posade i obaveza penzionog osiguranja, koja je ranije bila ograničena na kapetane i mašiniste, a društvo je dobrovoljno pristalo, da se pristojba za to osiguranje povisi na dvosruko od zakonom propisanog iznosa.

Posle podmirenja izdataka plovidbe i kamate i odvajanja od 1,88 mil. din. za amortizacioni fond ostao je čisti dobitak od 6 mil. 996 hilj. din. Od toga je upotrebljeno 268 hilj. din. za tantijemu, 343 hilj. za povećanje rezervnog fonda, 384 hilj. za prenos na novi račun i 6 miliona za dividendu. Ovde treba napomenuti da je od 1928 do 1933 poslovanje stalno završavano sa gubitkom. Čisti dobitak u 1934 iznosio je 1,46 miliona, u 1935 godini 1,6 miliona, a u 1936 godini, 2,18 mil. dinara, tako da je za 1936 bila podeljena dividenda od 10% prema 6²/₃% godišnje za 1935 i 1934. Kao što se vidi, akcionari su tek sa dobitkom u 1937 godini dobili delimičnu naknadu za žrtve podnete zbog krize i organizacije redovnih pruga, iz domaćih luka u inostranstvo. Kao što je već spomenuto, usled nastalih gubitaka oni su bili ostali punih 6 godina bez ikakve dividende, a u 1934 društvo je bilo primorano da snizi i glavnica za 5 miliona dinara.

U upravi »Oceanije« su g.g.: D-r Svetislav Šumanović (pretsednik), Marko Lučić-Roki (potpretsednik i generalni direktor), Bogumil Antić, Anton Huber, Inž. Živojin Ilić, Mate Marović, Mirko Motika, d-r Branko Pliverić, Dragutin Prica, Jovan M. Ranković, Milorad Smokvina, Milan Mih. Stefanović, Božidar Švrljuga (direktor) i Stevan Tubić. U nadzornom odboru se nalaze gospoda: Ljubomir Đinovski (pretsednik), d-r Egon Staré (potpretsednik), Vinko Mikuličić i d-r Radovan Švrljuga.